

JONGENSDROMEN

Het gouden seizoen van Ajax

Willem Vissers

Jongensdromen

Het gouden seizoen van Ajax

INSIDE

Inside ©2019
© Willem Visser
© Omslagfoto: ANP Photo
Omslagontwerp: Loudmouth, Utrecht
Typografie: Peter de Lange

ISBN 978 90 488 5233 8
ISBN 978 90 488 5234 5 (e-book)
NUR 489

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Voetbal Inside is een imprint van Overamstel uitgevers bv
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Voorwoord Arnon Grunberg	9
Jongensdromen	13
Ontploffingsgevaar	21
Een cadeau voor de liefhebber	28
Eindelijk, terug bij de elite	32
Klaas-Jan Huntelaar, liefhebber in voor- en tegenspoed	36
Als het golft, golft het goed	40
PSV, toen nog met energie	44
Winnen, ademen, winnen	48
Het stadion stil voetballen	52
En weer scoort Mazraoui, verdediger	56
Intens genieten van het leven	60
Ajax vergeet hoe het kan spelen	66
Een lied voor E-rik ten Hag	70
Nederig blijven en winnen	74
Beleid, beetje geluk, goede mix	78
Voetballers hebben liefde nodig	82
Matthijs de Ligt, Gouden Jongen	90

Denken aan Argentijns/Arkelse telepathie	94
Klassieker om nooit/heel snel te vergeten	100
Van soeverein tot hulpbehoevend	104
Op weg naar de 250 miljoen	108
Cruijff-revolutie: half geslaagd, half mislukt	115
Avondje Ajax eindigt in mineur, met sprankjes hoop	121
De hele wereld zit in Bernabéu	125
De voorspellende gave van Dusan Tadic	129
Het wonder van Madrid	133
Suizen na de droom	137
Dwars door de muur heen	142
Frenkie de Jong, aanstichter van voetbal	146
Ajax gaat op in eenheid en euforie	149
Bonkend hart, kloppend verstand	153
Alles of niets. Vaak alles	157
Over oude en jonge meesters	161
Het veld op, moedig en trots	164
Superfit Ajax draait ook Juventus dol	168
De zege van het hongerige hart	172
Circus Ajax trekt verder...	177
Traptechniek als extra wapen	181
Een elftal met bloed	185
Geniet van Ajax, geniet van voetbal	191
Van schlemiel tot fenomeen	194
Ajax is weer superhip en favoriet	201
Magie en arbeidsethos in Londen	205
Tiktakvoetbal én samen knokken	209

Betoverd vanaf de eerste bal	213
Eindelijk een prijs, na 1834 dagen	220
Iedereen scoort, ook de verdedigers	224
Vriendelijkheid komt uit de kraan in Donny's dorp	228
En toen was het voorbij. Opeens	232
De klas van 2020	236
Beloning voor een topseizoen	241
Eindelijk weer kampioen	245
De 14 van Ajax	249
Appie Nouri	258
De wedstrijden	261

Voorwoord

Een genadige chroniqueur

In de nazomer van 2017 schreef Willem Vissers deze prachtige zin in de Volkskrant in een serie over zijn zoon met verstandelijke en fysieke beperkingen: ‘Met Samuel hebben we bovendien het streven naar perfectie losgelaten.’

Het streven naar perfectie zit als het goed is in ons – als dat niet zo is waarom zou je je dan überhaupt ergens voor inspannen – maar vroeg of laat leer je dat je dat streven op zijn minst gedeeltelijk moet loslaten. De hang naar perfectie staat de afronding van projecten in de weg, de wil om het perfecte te creëren leidt er uiteindelijk toe dat er niets meer tot stand komt.

In 2014 ging ik bij Vissers thuis eten, waar ik ook Samuel ontmoette, daarna reden we naar Amsterdam, waar we de wedstrijd Ajax-Red Bull Salzburg bijwoonden. Dit alles ter voorbereiding van een briefwisseling die we voor de Volkskrant over het WK in Brazilië zouden voeren. Willem vond het, niet geheel ten onrechte, verstandig dat ik weer eens een voetbalwedstrijd live zou meemaken. De laatste keer dat dat gebeurde was in

2000 geweest toen ik met Hugo Borst naar Feyenoord ging voor een artikel over Rotterdam. Eerlijk is eerlijk, ik werd toen toch wat onbehaaglijk van de zangkoren, 'en wie niet springt die is een Jood', maar aangezien assimilatie mijn natuurlijke reflex is, heb ik behoorlijk gesprongen die avond in Rotterdam.

Toen Ajax tegen Salzburg speelde, zat ik met Willem op de perstribune, daar hoefde niet te worden gesprongen. De sfeer had wel iets balorigs, dat Ajax verloor maakte de balorigheid alleen maar erger.

De persconferentie na afloop was het ontluisterende hoogtepunt van de avond. Dat lag niet alleen aan de lauwe bittergarnituur die langskwam. Veruit het aangenaamst was de Duitse vertaler, die de woorden van trainer De Boer tenminste nog enig cachet gaf. De Boer zelf sprak met de gelatenheid van een begrafenisondernemer en trok daarbij een gezicht alsof hij zijn hele leven niets anders had gedaan dan slechtnieuwsgeprekken voeren.

Ondertussen typte Willem zijn stukje, er was een deadline, er waren lezers; alles is taal, ook voetbal. De romantiek van Willem herkende ik: de werkelijkheid valt tegen, maar de schrijver is een observator en een selectieve, er valt altijd wel iets van te maken.

En soms valt de werkelijkheid niet tegen, omdat er gewonnen wordt bijvoorbeeld. Elders mag winnen iets zijn voor zondaren als bankiers, zakenmannen en ander gespuis, in de voetballerij is wat elders vies is, heilig. De ware voetballiefhebber ziet het grote geld niet, wat het betaald voetbal ook is, tenzij

je het over pakweg Telstar hebt, slechts de schoonheid, de liefde en de trouw. Wat dat betreft doet die voetballiefhebber me altijd weer een beetje denken aan de man die 49 rode rozen meeneemt naar het bordeel.

Hoewel ik Willem niet alleen journalist maar ook liefhebber zou willen noemen – de beste journalisten zijn liefhebbers – veinst hij geen onwetendheid, hij beseft dat het betaald voetbal ook een bordeel is. Zo schreef hij over de verloren wedstrijd tegen Tottenham Hotspur: 'Ajax bleek de talentvolle jongen die zijn plaats opeist aan de hoofddis van het voetbal, waar het soms volgevreten kapitaal een boer laat.'

In datzelfde stuk stonden deze heerlijke zinnen te lezen: 'Maar goed, de wedstrijd bevatte genoeg moois. Binnen het veld en daarbuiten. Om 21.17 uur bijvoorbeeld was de zon onder. Noussair Mazraoui liep even naar de kant voor een slok water en een gelletje. Hij volgt het strenge regime van de ramadan.'

Voetbal kan intense emotie teweegbrengen, ik zou willen beweren: het doel van het betaald voetbal is de emotie die het teweegbrengt. Natuurlijk, politici, religieuze leiders en een enkele zanger lukt dat ook, maar bij het voetbal speelt God slechts een bijrol, de toeschouwers zingen zelf als het goed is, en de FIFA heeft zijn uiterste best gedaan alle politiek uit het stadion te weren. Het voetbal genereert de emotie door winnen, bijna-winnen en verliezen, daarin heeft het veel gemeen met het casino, maar daar wint of verliest men alleen, bij het voetbal doet men dat in groepsverband. De gemeen-

schap behoeft een collectieve emotie, en in tijden van vrede en welvaart zijn die collectieve emoties buiten het betaald voetbal zeldzaam.

Wat is een gemeenschap zonder chroniqueur? Mede daarom is Willem Vissers op deze wereld. En hij is genadig, hij begrijpt dat het onvolmaakte of niet geheel volmaakte kan worden geportretteerd als perfectie of bijna-perfectie. 21.17 uur, zonsondergang, Mazraoui loopt naar de kant voor water, beschreven alsof Mazraoui een date heeft met God waarvan de journalist getuige mocht zijn.

Ja, het streven naar perfectie moeten we loslaten, maar soms vervolmaakt de tekst het beeld.

Arnon Grunberg

New York, mei 2019

Jongensdromen

Seizoen 2018 – 2019 was een jongensboek voor Ajax, zoals een jongensboek behoort te zijn. Veel winnen, maar toch niet alles. Intense vreugde voelen. Verdriet doormaken. Vrolijkheid verspreiden. Lachen. Het volk laten genieten van voetbal, van de kern van het spel.

Seizoen 2018 – 2019 was voor de jonge voetballer een ervaring die eens in een mensenleven voorbijkomt, waarvan pas later zal blijken hoe mooi het was. Het seizoen is een bijna volledig uitgekomen jongensdroom. Ajax is bekerwinnaar en kampioen. Alleen de allergrootste droom, de stoute, bijna natte droom die eigenlijk al te groot is voor voetballers van een Nederlandse club, eindigde met plotseling ontwaken. Rauw en met een hoofd waarin het bonkte van onbegrip en verdriet. Waarom ging het fout tegen Tottenham Hotspur, in de halve finales van de Champions League? Het zal nog vaak gaan over wissels, over de omkering in de tweede helft, in Londen en in Amsterdam, over het tijdrekken van doelman Onana, over

Llorente en zijn gewonnen kopduels. Over wie wat fout deed.

Anderzijds: zo'n ruw verstoorde droom hoort ook bij jongens, die ontdekken dat niet alles uitkomt wat ze verwachten of hopen. Dat het meisje voor wie ze gaan, kiest voor een ander. Dat de geambieerde baan onbereikbaar is. Zo is het leven, ook voor meisjes trouwens. Misschien is het daarom juist mooier dat niet alles lukte, want wat hadden ze dan nog werkelijk na te streven, als ze nu alles in één keer hadden gewonnen, terwijl hun loopbaan pas net een beetje op gang is gekomen? Natuurlijk was het geweldig dat Patrick Kluivert de Champions League won toen hij achttien jaar was, maar hij voelde ook de druk voor de rest van zijn voetballevens.

Ajax bracht vrolijkheid en ontwapenende onbevangenheid. Matthijs de Ligt, zingend in een microfoon na de officiële titel, na het duel met FC Utrecht in de Johan Cruijff Arena. Frenkie de Jong, vanaf het vip-deck springend en zingend naar supporters beneden, terwijl zijn vriendin een filmpje maakte. Maar wat belangrijker was: Ajax maakte kijken naar voetbal weer leuk en bracht opwinding in stadions en huiskamers. Kinderen van alle kleuren en alle gezindten op straat wilden Frenkie zijn, Dusan, Matthijs of Hakim.

Ajax is vooral een mooie landskampioen, de mooiste kampioen in jaren. Ja, PSV veroverde veel degelijke kampioenschappen de laatste jaren. Het was buitengewoon knap hoe Phillip Cocu het maximale peurde uit de kwaliteiten van zijn selectie. Het was ook best sneu, die uitschakeling na strafschoppen in de achtste finales van de Champions League te-

gen Atlético Madrid in 2016. Maar het was ook geen echt droevig nieuws. PSV had vooral verdedigd en geprobeerd met die ene tegenaanval te scoren. Dat was nog bijna gelukt ook, toen Locadia tegen de paal schoot. Dat was knap. Feyenoord behaalde twee jaar geleden een uniek kampioenschap, omdat alles perfect verliep en de teruggekeerde Dirk Kuijt de held kon zijn in zijn allerlaatste wedstrijd.

Ajax was het eigenlijk aan zijn stand verplicht om weer eens kampioen te worden, want de spelersgroep herbergde verreweg het meeste talent. In die zin is het helemaal niet zo bijzonder wat er is gebeurd, al is het fijn dat de landstitel van 2018 - 2019 aan dit jonge elftal verbonden is, dat de opmars samenging met aantrekkelijk voetbal. Het zijn vooral de Europese duels die bijblijven, die het elftal een soort onsterfelijke status geven, al valt de ploeg dan uit elkaar en al was de halve finale dan eindstation.

Wie heeft niet genoten van Hakim Ziyech, met zijn creativiteit, solo's, schoten en passes over vijftig meter? Je zag zo'n projectiel vertrekken en vroeg je een paar seconden af waar deze pass ging eindigen. Nou, precies op de voet van een medespeler. Frenkie de Jong draaide als een matador weg van tientallen tegenstanders, tot aan Modric toe. Matthijs de Ligt, Dusan Tadic, Donny van de Beek, Lasse Schöne, Klaas-Jan Huntelaar. Noem een naam en roep een willekeurige herinnering op, een doelpunt, een hoekschop, een schot, een uitspraak. Eigenlijk kleeft aan bijna iedere voetballer wel een mooi verhaal, op een enkeling na. Zelfs Daley Sinkgraven

speelde zijn rol, toen hij na tien minuten inviel voor Noussair Mazraoui in de kwartfinale tegen Juventus.

Het is een waarlijk geslaagd seizoen voor Ajax: in financieel opzicht ook. Vanwege dagdromerij. Omdat Ajax het weer leuk maakte om over voetbal te praten, om de tv aan te zetten, om te hopen, om mee te leven met jongens die ook het Nederlands elftal van bondscoach Ronald Koeman een impuls gaven, die en passant Nederland uit de veelbesproken voetbalcrisis speelden.

En 2018-2019 was ook de grote rehabilitatie voor Erik ten Hag, over wie nogal lelijk was gedaan. Ik geef toe, omdat jezelf kwetsbaar opstellen nooit kwaad kan en zelfreflectie noodzaak is om te blijven functioneren: ik ben ook vervelend tegen hem geweest. Dat is ook veelvuldig opgemerkt door anderen, in stukken over stukken van andere journalisten. In artikelen van mensen die, en dat wil ik toch even kwijt, vrijwel nooit in een stadion komen, die alle cijfers kunnen oplepelen doch niet altijd zien wat er werkelijk gebeurt. Ze voelen de emoties niet, het spel achter de schermen, de acceptatie. Allemaal zaken die zeker zo belangrijk zijn als looplijnen, percentages balbezit en halfruimten. Op Twitter is al een paar keer vermeld dat ik de aanstelling van Ten Hag in een uitzending van praatprogramma 'Natafelen met Kees' de 'blunder van het decennium' heb genoemd. Ik zou dat niet meer doen, hoewel ik het zeker verbaal leuk vind om te overdrijven.

Ik zou nu zeggen: de blunder van het jaar. Dat zit zo: Marcel Keizer was de trainer uit eigen kring die na het plotse vertrek van Peter Bosz was aangesteld, een jonge man die een kans

kreeg, die nog tijdens zijn eerste trainingskamp een van de grootste tragedies in de clubhistorie te verwerken kreeg, het in elkaar zakken van middenvelder Abdelhak Nouri op het veld. Maar Marcel Keizer kreeg geen steun, ook niet van de nu zo veel geprezen directeur spelersbeleid Marc Overmars. Keizer wilde bijvoorbeeld aanvallende backs. Ze kwamen niet. Hij zag bovendien drie belangrijke spelers uit het elftal van Peter Bosz vertrekken, Bertrand Traoré, Davy Klaassen en Davinson Sanchez, terwijl hij nauwelijks ervaren, goede spelers terugkreeg. Ja, Klaas-Jan Huntelaar kwam. Die was in eerste instantie reservespits, die moest nog maar eens laten zien dat hij beter was dan Kasper Dolberg.

Maar Keizer werd ontslagen in december, terwijl het spel langzaam beter werd, kort voor het debuut van de aanvallende linksback Nicolas Tagliafico. Ten Hag werd aangesteld en opeens kon alles, mede omdat cultuurbewaker Dennis Bergkamp ook was weggestuurd. Toch was dat eerste half jaar onder Ten Hag puur slecht. Op 4 maart leidde dat tot een fatale nederlaag tegen Vitesse, en tot een aanvaring tussen hem en mij. Ten Hag zei dat Ajax betere spelers heeft dan Vitesse en ook een beter team. Daarop vroeg ik pesterig: dan heeft Vitesse dus een betere trainer. Vitesse had immers gewonnen. 'Wat praat je nu raar'? stelde Ten Hag zijn wedervraag. En dat ging nog even door.

Ajax verloor eigenlijk al in Arnhem de titel, al gebeurde dat pas officieel in de topper tegen PSV, een tijdje later. In mijn stuk na het duel met Vitesse noemde ik de trainerswissel onbezonnen, juist vanwege dat morele aspect, niet zozeer om

de capaciteiten van Ten Hag als trainer. En ik vroeg me ook weleens af of hij in eigenwijs Amsterdam paste.

Onder Ten Hag was dat eerste half jaar geen verbetering te zien, omdat het spel angstig en steriel oogde, omdat aan de spelers nauwelijks plezier was af te lezen. Uit de krant: 'Ajax is juist geen overmatige controle. Ajax is aanval, dominantie, creativiteit. Ajax is vooruit, niet achteruit.' Passie ontbrak, creativiteit. Het stuk was vernietigend: 'Het is alsof de meester van groep 8 een dagje informatie heeft gedeeld met groep 6.' En: 'De Ajacieden lijken op machines die zijn geprogrammeerd en pas weer mens worden als de computer kraakt, als de opdrachten zijn uitgespuugd. De afgang is ook een straf voor de onbezonnen trainerswissel. Ten Hag voor Keizer, op het moment dat Keizer de zaak een beetje aan de praat had gekregen in december.' En ook nog: 'Ten Hag is een trainer die bouwt, die zijn zienswijze introduceert en tijd nodig heeft. In die zin was het sowieso riskant om hem halverwege het seizoen met vijf punten achterstand te laten invallen voor Keizer.' Ajax verloor ook van PSV en stond tien punten achter, vijf meer dan bij het ontslag van Keizer.

In Eindhoven, terwijl PSV de titel van 2018 vierde, was Ten Hag zelf trouwens ook vernietigend over zijn team: 'Ajax heeft leuke spelers, maar het gaat om bewustwording. PSV is mentaal verder, qua overlevingsdrang en wil om te winnen. De absolute overgave, die mis ik soms bij ons. Het is te plichtmatig.' Collega Cocu bouwde juist op teamgeest. Ajax eindigde met negen man in Eindhoven, na rode kaarten voor

Tagliafico en De Jong. Supporters gooiden vuurwerk in de vakken van PSV. Bij terugkeer stonden woedende aanhangers te wachten op de spelersbus. Ze gaven Hakim Ziyech een duw, die daarop zo boos was dat hij alle aan Ajax gerelateerde foto's op Instagram verwijderde. Algemeen directeur Edwin van der Sar stond thuis een biefstukje te bakken, tot hij telefoon kreeg en snel in de auto sprong om verder onheil te bezweren. Zo gezellig was het bij Ajax.

Daarna waren er twee opties. Eén: Ten Hag bleef, met alle risico's vandien. Twee: Ajax nam ook afscheid van Ten Hag. Ajax ging voor optie één en verminderde de risico's door een radicale beleidswijziging. In de zomer formeerden Ten Hag en Overmars hun meesterplan. Op tijd een paar topspelers kopen, Daley Blind en Dusan Tadic. Hakim Ziyech houden, door zijn salaris op te voeren. Het salarisplafon verwijderen. Matthijs de Ligt aan zijn contract houden. Alleen Justin Kluivert vertrok, terwijl Tadic bij de kennismaking met zijn nieuwe collega's nog hoorde dat de een na de ander wilde vertrekken.

Eindelijk bleef het eens rustig bij Ajax. Nu bleek dat moeilijke halve jaar van Ten Hag een voordeel. Het fundament lag al, hij kon verdiepingen bouwen. Eindelijk wist Ajax gedoe buiten de deur te houden. Eindelijk leek beleid op beleid. Met kapitaal dat bij een voetbalclub ook op het veld hoort te staan. Het moest voorbij zijn met al die incidenten. En warempel. Ajax won drie voorrondes van de Champions League, met intense opluchting tot gevolg. Natuurlijk, de titel is de heilige graal, zoals Van der Sar dat pleegt te zeggen, maar Europa

hoort bij het oude Ajax, en dus ook bij het nieuwe Ajax.

Soms was daar nog zo'n inzinking.

Met 3-0 verliezen van PSV.

Met 6-2 verliezen bij Feyenoord.

Met 1-0 verliezen bij Heracles.

Thuis 4-4 spelen tegen Heerenveen en blij mogen zijn dat het geen 4-5 was.

Dat is allemaal beneden de stand van Ajax, maar het kan niet altijd goed gaan. Ook dat is sport. Op de competitie viel best nog iets aan te merken, ondanks de soeverein behaalde titel. Gemiddeld gesproken voetbalde Ajax aantrekkelijk, met 119 doelpunten in de eredivisie tot gevolg. De defensie was hecht, het middenveld in balans, de voorhoede trefzeker. Iedereen verdedigde, iedereen viel aan, in de versie 3.0 van het aloude totaalvoetbal. En de Europese wedstrijden zijn onvergetelijk.

Vandaar dit boek. Het is een weerslag uit de krant waarvoor ik nu 22 jaar werk, de Volkskrant. Het is een selectie van bijna letterlijk overgenomen stukken, in chronologische volgorde geplaatst, zodat het seizoen opnieuw voorbijtrekt, als een zoete herinnering. Soms zeurde de strakke deadline aan mijn kop, soms was daar alle tijd om te broeden op de taal.

'Jongensdromen, het gouden seizoen van Ajax' is bedoeld als herbeleving van een uniek seizoen, met in het begin een uitstapje naar eind vorig seizoen, om de situatie van toen te schetsen. En verder is het gewoon lekker, dromen over voetbal.

Willem Vissers, mei 2019

Ontploffingsgevaar

11 mei 2018

Ajax was een vulkaan na afloop van het mislukte seizoen 2017-2018. De club was in last, zowel in technisch als in moreel opzicht. Destijds was nog niet te voorzien dat het beleid in de zomer rigoureuus omging, met veel hogere salarissen, dure aankopen. In talloze gesprekken redde Ajax zichzelf en trainer Ten Hag. Uiteindelijk vertrok niemand van de belangrijke spelers, op tiener Justin Kluivert na.

Jonge topspelers willen vertrekken. De leiding wankelt. De trainer is omstreden. Het is crisis bij Ajax. Opnieuw. Nog steeds. En het is niet zomaar crisis: het is een morele, sportieve, elementaire crisis van een schip dat met moeite koers houdt, al is onbekend waarheen die koers leidt. De competitie van het seizoen 2017-2018 is net afgelopen en Ajax reisde naar Dubai voor een lucratief wedstrijdje, maar over het nieuwe seizoen hangt al een schaduw alvorens het is begonnen. Een seizoen waarin Ajax weer kampioen moet worden, na vier jaar droogte.

Vleugelflitser Justin Kluivert tekent vooralsnog niet bij. Zijn contract loopt nog één seizoen. Dat betekent grofweg, uit het oogpunt van Ajax: nu verkopen of hem over een jaar transfervrij zien vertrekken. Matthijs de Ligt, het grootste verdedigende talent van Nederland in jaren, is klaar met Ajax, zo schreef *De Telegraaf* afgelopen week.

De voetbalwereld jaagt op hun kwaliteiten. Zij zijn de twee grootste talenten van de club, 19 en 18 jaar. Als zij gaan, is dat een onverbiddelijk signaal. Dan staat het bedrijfsmodel van Ajax op zijn kop. Toptalent verlaat Ajax, dat is altijd zo geweest. Maar deze jongens hebben Ajax nog niet aan één prijsje geholpen. Zij moeten tot de kerngroep behoren van een toekomstig, weer succesvol Ajax.

Frenkie de Jong sierde deze week de Spaanse sportkrant *Mundo Deportivo*. In 2019 gaat hij naar Barcelona, staat op de voorpagina met het bijschrift: *top secret*. Wat is topgeheim bij Ajax, dat qua intriges ophefmakende politieke partijen links en rechts passeert? Doelman Onana en aanvaller Neres, voetbalreizigers uit Kameroen en Brazilië, willen weg. Spelmaker Ziyech is uitgeleerd. Wil ook weg. Dribbelaar Younes vertrekt sowieso.

Ja, de kassa zal dan volstromen, mogelijk met tegen de 200 miljoen euro. Maar het elftal dan, het werkelijke kapitaal van een voetbalclub? De Amsterdamse zakenman Duncan Stutterheim schrijft op Twitter: 'Beste Ajax-directie, ik hoop dat jullie met een passende strategie komen om eigen spelers langer vast te houden. Ik hou van Ajax, maar vooral om dit soort spelers.'

Die strategie waarover Stutterheim spreekt, bestaat niet, althans niet in deze constellatie. Sommige spelers willen vertrekken omdat ze te weinig perspectief zien onder Erik ten Hag, de bijna obsessief gedreven trainer aan wie geen spatje oud-Amsterdamse flair te ontdekken is. Hij is moeilijk in de conversatie. Hij heeft een werkwijze die anders is dan ze gewend zijn in Amsterdam. De invoering van zijn methode vraagt tijd, afgezien van de vraag of die aanslaat. Als Ajax iets niet heeft, is het tijd.

De theorie dat talenten zich bij Ajax het best kunnen ontwikkelen omdat Ajax de hogeschool van het voetbal is, is gedateerd. Wie weet speelt Ajax opnieuw geen Europees voetbal komend seizoen, na de voorrondes. Een jonge voetballer kan zich misschien beter ontwikkelen bij pakweg Schalke, dat al zeker is van de Champions League, of, als hij heel goed is, bij een nog betere club. Iets meer dan twintig jaar geleden was Ajax Europese top, als grote club uit een klein land. Het huidige Ajax is niet eens meer Europese middenmoot. Uitgeschakeld door Rosenborg uit Noorwegen, afgelopen seizoen.

Directeur voetbalzaken Marc Overmars zei onlangs dat de jonge talenten, alvorens ze mogen vertrekken, eerst nog 'even' kampioen moeten worden. Algemeen directeur Edwin van der Sar stelde in praatprogramma *Rondo* met lichte frustratie dat zaakwaarnemer Mino Raiola de jonge Kluivert 'naar de uitgang duwt'.

Raiola vertegenwoordigt sinds kort ook De Ligt, die dit seizoen tot 2021 bijtekende. De plotselinge opstandigheid van de

verdediger is volgens ingewijden veroorzaakt door Raiola, die in de publiciteit wordt neergezet als de boeman. Het kan ook zo zijn dat de teleurstelling De Ligt heeft gegrepen. Weer geen kampioen, geen topelftal, geen perspectief. Meerdere topclubs willen hem kopen.

De vraag is ook: wie is de baas bij Ajax? Van der Sar? Commissaris Van Wijk? Overmars? Ajax is een kluwen van lijntjes, van draden zonder einde. Trainer Peter Bosz vertrok een jaar geleden na een betrekkelijk succesvol seizoen, waarin Ajax de finale van de Europa League bereikte en een filmpje liet maken dat 'Ajax terug is'. Bosz koos voor het geld van Borussia Dortmund, nadat hij zijn zin niet kreeg bij het samenstellen van de staf. Cultuurbewaker Dennis Bergkamp schoof daarop Marcel Keizer van Jong Ajax naar voren, tot ontsteltenis van Overmars.

Alvorens Keizer goed en wel was begonnen, terwijl het drama met Appie Nouri de club nog in de greep hield, werd hij in december ontslagen op het moment dat de buitenwacht verbetering bespeurde. Overmars drukte de komst van zijn goede bekende Ten Hag door. Bergkamp vertrok met Keizer, terwijl zijn contract net was verlengd. 'We zagen geen progressie, geen structurele verbetering', zei Van der Sar bij *Rondo* over het ontslag van Keizer. Bij Ten Hag was daarna ook geen structurele verbetering te zien, gaf Van der Sar schielijk toe. Maar ja, ze kunnen niet aan het ontslaan blijven. Dan nemen Overmars en Van der Sar zichzelf mee in de val.

Nooit voert iemand de onomstreden regie bij Ajax. Het is

een circus van overlevers. Omtrent middenvelder Appie Nouri, die voor altijd in coma ligt na een hartinfarct en zuurstoftekort tijdens een oefenwedstrijd in de zomer, dreigt nog steeds een rechtszaak (die is inmiddels afgewend, WV). Niemand zei meteen na het ongeval: laten we dit groots oplossen, met een gul financieel gebaar richting de familie Nouri.

Van der Sar zwemt. Bij *Rondo* sprak hij prachtig over zijn trainer bij Manchester United, Ferguson, die door een hersenbloeding is getroffen. Op zo'n moment is hij de onbevungen voetbaljongen van voorheen. Dan komen de kritische vragen van de analisten Kieft en Mulder. Opeens is hij onrustig, alsof hij spijt heeft van beslissingen. Het was immers niet zijn idee om Keizer te ontslaan, maar hij moet dat hier op tv verdedigen, om met één mond te blijven spreken. Dat lukt hem moeilijk. Van der Sar is betrekkelijk onervaren en zeker niet doortrapt. De oud-doelman is als een zwemmer met te weinig diploma's die in het diepe is gegooid. Misschien bereikt hij de overkant, misschien ook niet. Ondertussen hoest hij water op.

De tegenstanders van de vroegere fluwelen revolutie van Cruijff, het overleden clubicoon dat een omwenteling binnen de club nastreefde, zeggen dat Cruijff de verkeerde mannen naar voren schoof, namelijk oud-voetballers. Dat kan zo zijn, maar niemand neemt ze ook bij de hand. Ze spelen elkaar angstig de bal toe.

'Marc doet dat niet graag', zei Van der Sar over Overmars' ontbreken in de publiciteit. Overmars is geen leider. Hij was

een linksbuiten, in de tijd van trainer Van Gaal ingepast in het Amsterdamse collectief. Hij handelt in stilte. Keizer kreeg van hem nooit zijn gevraagde vleugelverdedigers. Die kwamen pas nadat hij was ontslagen.

Ajax is het Amsterdamse dna kwijt, stellen critici. Keizer en Bergkamp weg, Ten Hag en Schreuder terug. Twente en de Veluwe in plaats van Amsterdam. Het laatste echt grote Ajax had in de jaren negentig een bestuur met Van Os, Van Praag en Coronel, Amsterdamse zakenlieden, rijk geworden door slim en hard te werken. Ze stelden hun kennis en kunde in dienst van Ajax. Die brandie, een beetje gevormd door de straat, is weg. Ook op het veld.

Ajax is een bedrijf dat de Johan Cruijff Arena huurt, terwijl de club dat stadion allang had kunnen kopen. Ajax is nog steeds beursgenoteerd, met een ingewikkelde structuur. Ajax is 'corporate', oordelen critici. Commissarissen op de tribune lullen lekker mee over voetbal. Hans Wijers, de machtigste man van Nederland volgens *de Volkskrant*, liet Ajax ruim twee jaar geleden in chaos achter als president-commissaris.

Ajax is een bestuurlijke moloch. Een raad van commissarissen. Een directie van vijf man. Een bestuursraad van zeven man. Een technisch hart. Van der Sar is daaruit gestapt, hoewel hij wel verantwoordelijk blijft.

Intussen heerst er onvrede onder supporters en spelers. Over het seizoen, over de kwaliteit van de selectie. Over de toekomst. Over posities in het veld. Over blessures als bij Dolberg en Sinkgraven, bij wie het herstel veel te lang duurde.

Over de gekte rond Younes en zijn afgeketste transfer naar Napoli. Over de lengte van de besprekingen van Ten Hag, over de controle die hij altijd wenst.

Ten Hag is telkens in de verdediging. Hij vertelt dat hij best met vedetten kan werken, zoals hij deed met Arnautovic, Elia, Promes en Labyad, bij Twente, Go Ahead en Utrecht. Maar Ajax ligt onder het vergrootglas. De zon schijnt altijd door dat glas. Als je niet oplet, vat alles vlam door de schroeiende hitte. Ajax is een vulkaan. 'Zo heb ik het weleens gevoeld ja, als een vulkaan, waarbij alles in een negatieve spiraal zat', zei Ten Hag deze week in een interview in *Voetbal International*. Over hoe hij wordt neergezet: 'Dat is vaak vals en oneerlijk. Die afzeikcultuur past bij Nederland.' Hij debiteert best zinnige teksten, over de ontwikkeling die hij wil zien: minder goals tegen, betere benutting van kansen, meer nadruk op mentaliteit, op fysieke kracht en weerbaarheid. De papieren Ten Hag is een andere Ten Hag dan die van vlees en bloed.

De leiding heeft betere spelers beloofd, met meer ervaring. Namen vallen. Een Argentijnse verdediger, Tadic, Labyad, een oogappel van Ten Hag. Critici vinden Labyad niet goed genoeg. Een ingewijde zegt: 'Ajax mag geen veredeld FC Groningen zijn.' Ajax wil weer eens Ajax zijn.